

ת"פ 1672/10/19 - מדינת ישראל נגד מ' ס'

בית משפט השלום בנצרת
ת"פ 1672-10-19 מדינת ישראל נ' ס'(עציר)

בפני
בעניין: כבוד השופטת רות שפילברג כהן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
מ' ס'

הנאשם

גזר דין - ללא הרשעה

כתב האישום ורקע

1. הנאשם הורשע, בהתאם להודאתו שנמסרה בפני כב' השופטת עדי במביליה-אינשטיין, ובמסגרת הסדר טיעון שהוצג לאחר הליך מקדמי, בכתב אישום מתוקן מיום 26.11.19, בעבירה של **פציעה כשהעבריין מזוין** - לפי סעיפים 335(א)(1) ו-334 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

2. בהתאם לכתב האישום המתוקן, המתלונן, מר ע' ס', הנו בן דודו של הנאשם וביניהם קיים סכסוך בענייני אדמות. בתאריך 28.8.18, בשעה 14:30 לערך, בטורעאן, נהג המתלונן ברכבו והנאשם הבחין בו וסימן לו לעצור. המתלונן עצר את רכבו, הנאשם ניגש אליו מכיוון דלת הנהג, והחל לשאול את המתלונן מדוע דחף אותו בחתונה שהתקיימה כשבוע לפני כן. המתלונן אמר לנאשם כי אם אכן דחף אותו זה היה בטעות. בתגובה לכך, הנאשם החל לקלל את המתלונן. משירד המתלונן מהרכב, התקרבו אליו הנאשם ודחף אותו בחוזקה. בתגובה לכך, דחף המתלונן אף הוא את הנאשם והדף אותו ממנו. הנאשם שלף מכיסו חפץ חד שנחזה להיות מברג עם ידית שחורה, ופצע באמצעותו את המתלונן בכתפו השמאלית וגרם לו לפצע דקירה נקודתי, בגינו נזקק המתלונן לקבלת טיפול רפואי, אשר כלל בין היתר, חיטוי וחבישה.

לאחר מעשה הדקירה החל הנאשם להתרחק מהמקום, או אז צעק המתלונן לעברו כי רק נבלות עושים את מה שעשה הנאשם, ובתגובה לכך, שב הנאשם בריצה למקום, עלה על גג הרכב והחל בקפיצות על הגג.

3. בעקבות הליך מקדמי בו נטלו הצדדים חלק, הגיעו הצדדים, ביום 26.11.19 להסדר טיעון

לפיו כתב האישום תוקן לנוסחו שפורט לעיל, הנאשם הודה והורשע בעבירות המיוחסות לו. הנאשם הופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינו טרם גזירת הדין, אשר נקבע כי יתייחס, בין היתר, לשאלת ההרשעה בדין, ולאחריו הצדדים יטענו באופן פתוח, כאשר ב"כ המאשימה הבהירה כי עמדת המאשימה הנה להותרת ההרשעה בדין על כנה ולהטלת מאסר בפועל.

תסקירי שירות המבחן

4. **בעניינו של הנאשם הוגשו חמישה תסקירים מאת שירות המבחן. המלצתו של שירות המבחן הנה להימנע מהרשעתו של הנאשם בדין, ולהטיל עליו ענישה שיקומית כצו מבחן וצו של"צ בהיקף של 200 שעות.**

בתסקיר מיום 30.4.20 נמסר כי הנאשם בן 40, נשוי ואב לשלוש בנות בגילאים שבין שנתיים ל-5 שנים. טרם מעצרו עבד כמנהל פרויקט בחברה בחיפה, למשך כשנתיים. לדבריו, עבודתו הופסקה כתוצאה מהסתבכותו הנוכחית. כיום עובד כמהנדס אזרחי בתכנון תחבורה.

בני משפחת המוצא של הנאשם נעדרו מעורבות פלילית, והקשר עמם תואר כתקין וכולל עזרה הדדית. לדברי הנאשם, התנהגותו בעת האירוע נתפסת על-ידי משפחתו כחריגה, מביכה ואינה תואמת את הנורמות והערכים המשפחתיים.

הנאשם השלים 12 שנות לימוד. לדבריו, בהיותו בן 10 נעדר לתקופה ממושכת של כשנתיים מהלימודים בשל מחלה שפגעה ברגלו והצריכה טיפול ומעקב ממושכים למשך כ-10 שנים. הנאשם מסר כי סבל קשיים רגשיים ונפשיים בעקבות היעדרותו הממושכת מבית הספר, ובני משפחתו התגייסו למענו ותמכו בו. בשל יכולותיו הלימודיות הטובות המשיך לימודיו וסיים במועד. לאחר סיום לימודי התיכון, למד הנאשם הנדסה אזרחית בטכניון, לתואר ראשון. עד היום ממשיך הנאשם ללמוד ולהשתלם בתחום זה.

אשתו של הנאשם, בת 28, אדריכלית במקצועה ועובדת יחד עם הנאשם. הנאשם תיאר קשר זוגי הדוק ותומך. הנאשם ציין כי הוא נוטל חלק בגידולן של בנותיו.

5. אין לחובת הנאשם הרשעות קודמות. הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, והכיר בהתנהלותו הבעייתית. הוא מסר כי קודם לאירוע, על רקע סכסוך אדמות, היו מספר מקרים בהם המתלונן התגרה בו. שבוע לפני כן, פגש את המתלונן בחתונה בכפר, בה דחף אותו המתלונן למול הנוכחים. בתפיסתו, התנהלות המתלונן פגעה בכבודו, והוא הרגיש צורך להחזיר את כבודו דרך ההתנהלות המיוחסת לו. הנאשם מסר כי שגה כאשר פעל באלימות, ופגע הן במתלונן והן בעצמו בגין מעורבותו. הנאשם זיהה באופן ראשוני את מקור התנהלותו וגילה יכולת למחשבה בדבר התנהלות חלופית.

להתרשמות שירות המבחן הנאשם הנו אדם בעל יכולות טובות, החש רתיעה מההליך המשפטי, ניכר כי ערך חשבון נפש על אודות מעשיו וחש חרטה. הנאשם ביטא רצון להמשיך בהליך טיפולי שיסייע לו

לרכוש כלים להתמודד במצבי לחץ ומשבר. הנאשם חש בושה מעצם הסתבכותו עם החוק, וגילה יכולת לערוך התבוננות פנימית מעמיקה וביקורתית. שירות המבחן התרשם כי קשיי העבר היוו חלק מהרקע הרגשי להתפרצותו. עוד צוין כי מעשההעבירה מבטא תפיסת תפקיד נוקשה וקושי בוויסות רגשי ובוויסות דחפים ונטייה לאימפולסיביות במצבי לחץ, לצד העדר דפוסים עברייניים מושרשים. שירות המבחן התרשם כי רצונו של הנאשם לעבור הליך טיפולי הנו רצון פנימי, וכי תהליך שיקומי אינטנסיבי יסייע בהפחתת הסיכון, כשהפרוגנוזה לשיקום טובה.

שירות המבחן התרשם כי קיים סיכון נמוך להישנות התנהגות דומה בעתיד, באם ימשיך בהליך הטיפול.

6. הנאשם הציג מכתב ממנו עולה כי במידה ויורשע בדין יושפע מבחינה תעסוקתית, לאחר שהמועצה המקומית נוהגת להתקשר עמו מפעם לפעם למתן שירותי פיקוח והנדסה, אולם לא תוכל להתקשר עמו במידה ויורשע בדין.

שירות המבחן סיכם והמליץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה וחצי, צו של"צ בהיקף של 200 שעות, והמליץ להימנע מהרשעת הנאשם, בהעדר הרשעות קודמות ובהתחשב בנטילת האחריות המלאה מצדו, ונוכח ההתרשמות כי הרשעתו בדין עלולה לגרום לו לפגיעה מוחשית מבחינה תעסוקתית.

7. **מתסקיר משלים מיום 13.9.20**, עולה כי בתקופת הדחייה הופנה הנאשם בקבוצה ייעודית המותאמת לו, אך בשל אילוצי שירות המבחן והמגבלות הנובעות ממגיפת הקורונה, השתתפותו טרם החלה. בתקופת הדחייה השתתף הנאשם בשיחות פרטניות בשירות המבחן, במהלכן זיהה את המניעים הרגשיים שעמדו בבסיס הסתבכותו, באופן מעמיק וגלוי. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מביע נזקקות לרכוש כלים אפקטיביים להתמודדות במסגרת טיפול, מגלה מודעות עצמית גבוהה, וכן התחזקה ההתרשמות כי העבירה לא בוצעה מדפוסים עברייניים מושרשים, אלא מהעדר עיבוד רגשי לחוויות עבר.

צוין כי במהלך תקופת הדחייה לא נפתחו נגד הנאשם תיקים נוספים.

כן הובא כי לא עלה בידי שירות המבחן ליצור קשר עם המתלונן.

שירות המבחן שב על המלצתו לפיה שילובו של הנאשם בטיפול עשוי להפחית את הסיכון להישנות מעשים דומים בעתיד, ועל המלצתו השיקומית-טיפולית בעניינו, לצד ביטול ההרשעה בדין.

8. **בתסקיר משלים מיום 3.1.21** צוין כי בתקופת הדחייה נפגש שירות המבחן עם הנאשם, ובמפגש העלה הנאשם סוגיות אישיות עמן מתקשה להתמודד, וחזק את התרשמות שירות המבחן ממנו. כן עלתה במפגש יכולתו להתנהל בצורה יעילה גם תחת ההצפה הרגשית שמביא עמו ההליך הפלילי. צוין כי הקבוצה הטיפולית בה התעתד שירות המבחן לשלב את הנאשם טרם החלה לפעול, ולפיכך הופנה הנאשם לקבוצה אחרת. שירות המבחן שב על המלצותיו הקודמות.

יצוין כי בהמשך, בהחלטתי מיום 21.1.21, הוריתי לשירות המבחן להגיש עמדה של נפגע העבירה.

9. **בהודעת עדכון של שירות המבחן מיום 21.3.21** צוין כי הנאשם החל להשתתף בקבוצה ייעודית בתחום האלימות, משתתף פה בה באופן פעיל, מביע את עצמו, מודה במיוחס לו ומכיר בכישלונם ההתנהגותי. צוין כי הנאשם מזהה את המניעים הפנימיים שבבסיס הסתבכותו, ומשתף בעיוותי חשיבה שהפעילו אותו בעבר, ובדרכי התמודדותו המיטיבה כיום.

10. **בתסקיר סופי מיום 18.5.21**, צוין כי מעדכון מנחות הקבוצה עולה כי הנאשם השתלב בקבוצה, השתתף בעשרה מפגשים באופן פעיל, וניכר כי הוא מתקדם בהליך, חושף ומשתף. משיחת מעקב שקיים שירות המבחן עם הנאשם עלה כי הנאשם התייחס לעבירה מתוך מודעות קוגניטיבית מספקת, מודע למחירים ולהשלכות התנהלותו, וחש חיבור פנימי עמוק לקשייו הרגשיים והנפשיים. הנאשם זיהה באופן מעמק את מניעיו והמטענים הרגשיים אותם נושא, אשר השפיעו על יכולתו להפעיל שיקול דעת בוגר, וגילה מודעות עצמית גבוהה. ככל שחולף הזמן, הנאשם מצליח יותר ויותר בהליך ההתבוננות, ומסתייע בטיפול לשם עבודה על החלקים הפסולים בהתנהלותו. התובנות של הנאשם מעמיקות יותר והוא מצליח להתחבר להכרה בדפוסיו המכשילים. לפיכך, סבר שירות המבחן כי קיימת חשיבות לאפשר לנאשם את המשך ההליך הטיפולי בו החל. הנאשם מסר כי נתרם מההשתתפות בקבוצה, וכי מעוניין להמשיך בהליך טיפולי אינטנסיבי.

שירות המבחן שב ומסר כי לא עלה בידו להשיג את עמדת המתלונן. נמסר, כי נקבעה עם המתלונן פגישה בשירות המבחן, אליה המתלונן לא הופיע. כאשר ניסו להשיגו שוב בטלפון, ניסיונותיהם לא צלחו.

הומלץ, כאמור, על הטלת ענישה שיקומית-טיפולית שתכלול צו מבחן למשך שנה וצו של"צ בהיקף של 200 שעות, ועל ביטול ההרשעה בדין.

טיעוני הצדדים לעונש

11. ביום 20.5.21 טענו הצדדים לעונש בפניי. ב"כ הצדדים הגישו טיעוניהם בכתב, והשלימו אותם בעל-פה.

טיעוני ב"כ המאשימה

12. ב"כ המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם בנסיבות ביצוע העבירות נע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, וביקשה להותיר את הרשעתו של הנאשם בדין על כנה, ולגזור עליו עונש מאסר ברף הנמוך של המתחם לו טענה, בצירוף מאסר על-תנאי ארוך ומרתיע, קנס, התחייבות ופיצוי למתלונן.

ב"כ המאשימה עמדה על פגיעת מעשי הנאשם בערכים המוגנים של שלומו, שלמות גופו וביטחונו של המתלונן, כאשר מידת הפגיעה בנסיבות העניין מצויה ברף הבינוני, לאחר שהנאשם תקף את המתלונן באמצעות חפץ הנחזה למברג וגרם לפציעתו.

לעניין הרשעתו בדין, טענה המאשימה כי יש להותיר את הרשעתו של הנאשם על כנה. נטען, כי חרף המלצת שירות המבחן, הנאשם עובד כמהנדס אזרחי עצמאי, היקף עבודתו מול המועצה המקומית לא הובהר, ולא ניתן לבחון אם אכן ייגרם לו נזק קונקרטי. כמו כן, מדובר בעבירה חמורה.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, נטען, כי אמנם אין לנאשם הרשעות קודמות והוא הודה במעשים, אולם יש לתת משקל לחומרת מעשיו ולהטיל עליו ענישה מרתיעה.

טיעוני ב"כ הנאשם

13.

ב"כ הנאשם ביקש מבית-המשפט לאמץ את המלצות שירות המבחן, לבטל את הרשעתו של הנאשם ולהטיל עליו צו מבחן וצו של"צ. נטען, כי נסיבות ביצוע העבירות אינן חמורות, ומצויות ברף נמוך של חומרה, כאשר הפצע שנגרם למתלונן היה נקודתי, ולא נגרם לו נזק לצמיתות. מדובר באירוע יחיד, שלא תוכנן, ולאחריו הושג בין הצדדים הסכם סולחה.

ב"כ הנאשם ביקש לתת משקל להודאת הנאשם, לחרטה שהביע ולאחריות המלאה שנטל, וכן לעובדה כי אין לנאשם הרשעות קודמות בפלילים. הנאשם, בן 40, נשוי ואב לשלוש בנות, מהנדס בוגר הטכניון ובעל חברה פרטית למתן שירותי ניהול ופיקוח על פרויקטים בתחום ההנדסה האזרחית. ההליך הפלילי מהווה גורם מרתיע משמעותי עבורו.

נטען, כי תקופת המעצר הייתה קשה מאוד עבור הנאשם, פרנסתו נפגעה, והוא נאלץ להפסיק את לימודיו. הנאשם השתלב בטיפול באמצעות שירות המבחן, ושיתף עמו פעולה.

מאז האירוע חלף פרק זמן משמעותי, בו הנאשם הקפיד על תנאי השחרור, לא נרשמו לחובתו הפרות כלשהן, ולא נפתחו נגדו תיקים חדשים. נטען, כי הטלת מאסר, גם לריצוי בעבודות שירות, תפגע קשות בנאשם ובמשפחתו, בפרט כאשר מדובר באדם נורמטיבי ללא רקע פלילי ומדובר במעידה ראשונה מצדו. סיכויי שיקום הוכחו בתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו. הטלת ענישה שיקומית אף עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי. הותרת הרשעתו על כנה תפגע בסיכויי שיקומו. נטען, כי בעקבות נקיטת ההליך הפלילי נגד הנאשם מספר גורמים הפסיקו עבודתו של הנאשם מולם, ומרבית הפרויקטים בהם עוסק מתקיימים במרחב הציבורי, ומחייבים עמידה בתנאי של העדר הרשעות קודמות. כן נטען כי סוג העבירה מאפשר, בנסיבות, לוותר על הרשעה בדין. גם במקרים חמורים יותר, נטען, ויתרו בתי המשפט על הרשעה, תוך העדפת שיקולי שיקום.

דברי הנאשם

14.

הנאשם מסר כי עשה את טעות חייו כאשר דקר אדם ופגע בו פיזית. הנאשם הביע צער על כך, ועל הנזק שגרם לסובביו.

שאלת ההרשעה

15.

הכלל בהליך הפלילי הוא כי נאשם בגיר, שהוכחה אשמתו - יורשע בדין.

הימנעות מהרשעה הינה חריג לכלל, שהנו מוצדק רק במקרים נדירים וחריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, אשר יש לקבוע כי הוא ממשי וחרף, לבין היעדר חומרתה של העבירה, שניתן להימנע מהרשעת מבצעה, מבלי שהדבר יפגע באינטרס הציבורי ובערך המוגן.

הכלל המנחה לגבי הימנעות מהרשעה, נקבע בע"פ 2083/96 **תמר כתב נגד מדינת ישראל (21.08.97)**, שם נקבע כי הימנעות מהרשעה תהיה מוצדקת רק בהתקיים שני תנאים מצטברים:

"ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה.."

בע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נגד ויקטור שמש (02.09.96)**, נקבע כי ניתן להסתפק במבחן בלי הרשעה, רק במקרים מיוחדים ויוצאי דופן. הימנעות מהרשעה על ידי בית המשפט כאשר אין לכך צידוק ממשי מפרה את הכלל בדבר הרשעה ובכך פוגעים גם בעקרון השוויון בפני החוק.

16. לאור האמור לעיל, ניתן לומר כי השאלה אם ניתן להימנע מהרשעת נאשם נענית תוך איזון הדדי בין שני שיקולים שמשקלם משפיע זה על זה - ככל שהעבירה חמורה יותר, נסיבותיה קשות, ופגיעתה בערכים ובמוסכמות החברתיות גבוהה יותר, אזי הימנעות מהרשעה של מבצעה תהיה פחות סבירה ומוצדקת, ותתאפשר, אם בכלל, רק מקום בו תוכח פגיעה ניכרת וקשה בעתידו של הנאשם.

סוג העבירה

17. הערכים החברתיים המוגנים הנפגעים כתוצאה מעבירת האלימות שביצע הנאשם הנם שלמות גופו, כבודו ובטחונו האישי של הפרט, והצורך בהגנה על הפרטים בחברה מפני מעשי אלימות ובריונות. תופעה במסגרתה נפגעי עבירה נופלים קרבן לאלימות פיזית על רקע עימות או סכסוך, הנה תופעה המחייבת ככלל ענישה מחמירה כדי לעקור תופעות אלו מן החברה.

בע"פ 8991/10 **יעקב מכבי נגד מדינת ישראל (27.10.11)**, הדגיש בית המשפט העליון את החומרה שבבישוב סכסוכים בדרך אלימה בקבעו:

"בית משפט זה קבע ושב וקבע, בפסקי דין רבים מספור, כי יש לעקור מן השורש את נגע האלימות שפשה בחברתנו. במלחמה זו מוטל על בתי המשפט תפקיד חשוב ביותר,

שעיקרו הוקעת התופעה וגזירת עונשים מחמירים על אלו הבוחרים לנקוט בדרך האלימות. יפים לכאן דברים שנקבעו בע"פ 4173/07 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 16.8.2007):

'רבות נאמר בבתי המשפט על תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית ועל הצורך של איחוד כוחות של כל הרשויות לצורך מלחמה בתופעה זו. תפקידו של בית המשפט במאבק הוא הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על הנוקטים באלימות לפתרון סכסוכים, על מנת להעביר מסר, הן לעברין האינדיבידואלי, והן לעבריינים הפוטנציאליים ולחברה כולה, כי אין החברה טולרנטית להתנהגויות מעין אלה' (שם, פסקה 10; וראו גם: ע"פ 9630/09 זוהר נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 20.7.2010); ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן, פסקה 21 ([פורסם בנבו], 10.11.2009)).'

ובהמשך:

'המסר החד-משמעי שעל בתי המשפט להעביר הוא כי לא ניתן להשלים, בשום מקרה, עם פתרון סכסוכים באלימות ובכוח הזרוע'.

18. מדובר באירוע יחיד, שהתפתח ככל הנראה באופן ספונטני, בו הנאשם תקף את המתלון, על רקע סכסוך ביניהם בענייני אדמות.

התקיפה בוצעה לאחר שהנאשם הבחין במתלון עובר ברכבו, סימן לו לעצור, שוחח עמו ולאחר מכן קילל אותו. לאחר שהמתלון ירד מהרכב, תקף אותו הנאשם בדחיפה, ולאחר שהמתלון דחף את הנאשם והדף אותו מעל פניו, שלף הנאשם חפץ חד (מברג) ובאמצעותו פצע את המתלון. גם לאחר שפצע אותו והתרחק מהמקום, ולמשמע דברי המתלון, שב הנאשם למקום, עלה על גג רכבו של המתלון וקפץ על הגג.

המתלון נפגע בכתפו, ונגרם לו פצע דקירה נקודתי אשר הצריך חטוי וחבישה.

הנזק שנגרם למתלון אמנם אינו חמור, אולם עלול היה להיגרם לו כתוצאה מאותו מנגנון פגיעה, נזק רב יותר.

כאמור, עמדת המתלון לא הובאה בפניו בתסקירים לעונש, שכן לא עלה בידי שירות המבחן או בידי המאשימה להביאה. צוין בתסקירים כי שירות המבחן ערך מספר ניסיונות להשיג את המתלון, ואף קבע עמו פגישה אליה לא הופיע. שירות המבחן ציין כי כל ניסיונותיו להשיג את עמדת המתלון לאורך ההליך לא צלחו. **יחד עם זאת, בהחלטתי בעניין שנאיו שחרורו של הנאשם, מיום 17.12.21, הובא מתוך תסקיר המעצר כי המתלון מסר לשירות המבחן שאין בהווה מתח בינו לבין הנאשם, וכי הורי הנאשם והמתלון הגיעו לסולחה.**

לטענת הסנגור, המתלון סלח לנאשם, בין השניים נחתם הסכם סולחה, והיחסים הטובים ביניהם שבו על כנם. הסנגור הציג בפני מסמך (נ/2) המיוחס למתלון, לפיו יחסיו עם הנאשם טובים, הם חתמו על סולחה והוא אינו חש מאוים מפני הנאשם ובני משפחתו. כן הציג הסנגור את הסכם הסולחה, שנערך בתיווך מכובדים. הסכם הסולחה אינו נוקב אם שולם פיצוי כלשהו למתלון במסגרת הסולחה.

19. לדברי הנאשם בשירות המבחן, הרקע לאירוע המתואר בכתב האישום המתוקן הנו מפגש בינו ובין המתלון, כשבוע לפני כן, בחתונה בכפרם, במהלכה דחף המתלון את הנאשם. הנאשם ראה בהתנהגות זאת של המתלון משום התגרות ופגיעה בכבודו, ולדבריו פעל באירוע הנדון מתוך סערת רגשות והרצון להשיב את כבודו שנפגע. אין בכתב האישום ציון לרקע זה, והדברים הובאו מפי הנאשם כאמור, מבלי שהובהרה עמדת המתלון כאמור.

אף אם אניח, לזכותו של הנאשם, כי אכן הייתה התגרות מוקדמת מצד המתלון כלפיו, אין מדובר בהתגרות קרובה שגררה אחריה תגובה מידית מצד הנאשם, אלא שהנאשם פעל בחלוף מספר ימים בבריונות, באימפולסיביות ובנקמנות, על רקע הפגיעה הנטענת בו על ידי המתלון.

יחד עם זאת, אין מדובר באירוע אלימות המצוי ברף גבוה של חומרה מבחינת עוצמת האלימות, והוא ניכר בהעדר תכנון מוקדם, העדר עבירות נלוות, ואי חבירה בצוותא.

20. מדובר בעבירה המכתיבה, ככלל, הרשעה בגינה, אולם נסיבות ביצועה כפי שפורטו לעיל, אשר אינן עומדות ברף גבוה של חומרה, מאפשרות לוותר על הרשעה במקרים הנדירים המכתיבים זאת, מבלי לפגוע באופן בלתי מידתי באינטרס הציבורי, וביתר שיקולי הענישה.

קיומו של נזק קונקרטי

21. הפסיקה קבעה כי בבואו של בית המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם, על הנאשם להתייחס לנזק מוחשי קונקרטי ולא לאפשרויות תיאורטיות לפיהן ייגרם לנאשם נזק בעתיד. ראו לעניין זה את הדברים שנאמרו ברע"פ 9118/12 אלכסנדר פריגין נגד מדינת ישראל (03.01.13):

"לא מצאתי כל פגם בעמדתו של בית המשפט המחוזי, לפיה יש להתייחס לנזק המוחשי-קונקרטי העלול להיגרם למבקש, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, לפיהן עלול להיגרם לו נזק כלשהו בעתיד. קבלת גישתו זו של המבקש, תחייב את בית המשפט להידרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על התכונות של אותם תרחישים."

22. ב"כ המאשימה סברה כי אין מקום לביטול ההרשעה משלא הוכחו היקף הפגיעה בעיסוקו של הנאשם וקיומו של נזק קונקרטי. מאידך, ב"כ הנאשם טען כי יש לאמץ את המלצת שירות המבחן אשר התרשם כי לנאשם עלולה להיגרם פגיעה מוחשית בעיסוקו, כתוצאה מהותרת הרשעתו בדין על כנה, והגיש

אסופת מסמכים התומכת, לדבריו, בהתרשמות זו.

ב"כ הצדדים הפנו לפסקי-הדין הבאים, התומכים בעמדותיהם לעניין ביטול ההרשעה:

א. רע"פ 1949/15 **אימן תקרורי נ' מדינת ישראל** (2.4.15), אליו הפנתה ב"כ המאשימה

- שם **הרשיע בית המשפט המחוזי את המשיב** שהינו צעיר חיובי ונעדר עבר פלילי, אשר החזיק בדלת תא הנהג ברכבו אגרופן מתכת, לאחר שבית משפט השלום נמנע מהרשעתו, והטיל עליו **צו של"צ בהיקף של 120 שעות**. בית-המשפט המחוזי לא התערב ברכיבי הענישה. בקשת רשות ערעור לבית-המשפט העליון נדחתה.

בין היתר, נקבע בפסק-דינו של בית-המשפט העליון, כי הימנעות מהרשעה הנה חריג השמור למקרים מיוחדים ויוצאי דופן, כאשר ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים לוותר על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

ב. רע"פ 5431/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (24.8.15), גם אליו הפנתה ב"כ המאשימה,

שם הורשע המבקש, בהתאם להודאתו, בעבירות של תקיפת בת זוג, הפרת הוראה חוקית ואיומים, בשורה של מעשי אלימות ואיומים לאורך תקופה ממושכת. לזכות המבקש עמדו העדר עבר פלילי, נטילת אחריות, שילוב בהליך טיפול והמלצה חיובית מצד שירות המבחן בדבר ביטול הרשעתו. **בית-המשפט הותיר את הרשעתו על כנה, והטיל עליו, תוך חריגה ממתחם העונש ההולם, צו מבחן, מאסר על-תנאי, פיצוי והתחייבות**. באשר לביטול ההרשעה נקבע כי לא הוכח קיומו של נזק קונקרטי, חרף עתירת המבקש להמשיך בתהליך הוצאת אישור עבודה בארצות הברית. ערעור שהגיש המבקש לבית-המשפט בגין הרשעתו בדיון, נדחה, תוך קביעה כי בהתחשב בחומרת המעשים, גם אם צפוי למבקש נזק קונקרטי כלשהו מהרשעתו, נזק זה, כמו גם שיקולי השיקום בעניינו, אינם מצדיקים הימנעות מהרשעה במקרה דנן. בקשת רשות ערעור שהגיש לבית-המשפט העליון אף היא נדחתה, תוך קביעה כי המבקש לא הצביע על טעמים שיקומיים מיוחדים המצדיקים הימנעות מהרשעה, ולא על פגיעה חמורה בסיכויי שיקומו כתוצאה מהותרת הרשעתו בדיון על כנה.

ג. רע"פ 1746/18 **אלחנן יהודה פלהיימר נ' מדינת ישראל** (26.4.18), אליו הפנתה

המאשימה - המבקש הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע ופגיעה בנסיבות מחמירות לאחר שתקף, יחד עם אחרים, את המתלונן בדירתו וגרמו לו לשברים בפנים. הרשעתו של המבקש, בן 21, תלמיד במכינה שהתעתד ללמוד משפטים, **לא בוטלה**, חרף המלצת שירות המבחן, שכן הפגיעה בו אינה מיידית או ודאית, ובשל שיקול הדעת הרחב של לשכת עורכי הדין בשאלה אם לקבלה לשורותיו אם לאו.

ד. רע"פ 3589/14 **לוזון נ' מדינת ישראל** (10.6.14) - הפניית המאשימה, המבקש

הורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לאחר שתקף את המתלונן במהלך כנס

ארגון עובדים, והלם באגרוף בראשו של המתלונן, עד כי גרם לתזוזה של שן קדמית שלו, והוא נזקק לטיפול ולמעקב רפואי. בית-משפט השלום ביטל את הרשעתו בדין, והטיל על המבקש צו של"צ ופיצוי למתלונן, לאחר שקבע כי ההרשעה עלולה לפגוע בהמשך העסקתו של המבקש במסגרות אקדמיות, ולפגוע בפעילותו הציבורית. **בית-המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה וקבע כי אין בדמותו החיובית של המבקש, ובעובדה כי מדובר באירוע חריג בחייו, כדי להצדיק ביטול ההרשעה בדין.** עוד נקבע כי המבקש לא הצליח להראות כי מתקיימים בעניינו שני הקריטריונים המצדיקים אי-הרשעה וכי לא הובאה כל ראיה המצביעה על כך שבעקבות ההרשעה לא יוכל לשמש כמורה ומרצה במוסדות שונים, ובשים לב לסוג העבירה ולנסיבות ביצועה. בקשת רשות ערעור שהגיש לבית-המשפט העליון נדחתה, ובין היתר, נקבע שם:

"בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, כי על העותר לאי-הרשעה מוטלת החובה להצביע על כך שהרשעתו תביא לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו, ולתמוך את טענותיו בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 8627/12 הנסב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (31.12.2012); רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (26.4.2014) (להלן: עניין שמואלי); רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.3.2013)). החובה להצביע על נזק קונקרטי, עולה בקנה אחד עם אופיו המצומצם של החריג שעניינו הימנעות מהרשעה, אשר נועד לחול אך במקרים בהם קיימים טעמים כבדי משקל הנוגעים לשיקומו של הנאשם. כפי שצינתי לאחרונה בעניין שמואלי, שם דובר בנאשם קטין, כי "אין מקום להניח כי כל הרשעה של קטין צפויה לפגוע, מניה וביה, באופן מהותי באפשרותו להשתקם", ובוודאי שאין מקום להנחה מעין זו, אך משום שמדובר בנאשם נטול עבר פלילי. אימוץ עמדתו של המבקש תוביל לסטייה מהאיזון הבסיסי העומד ביסודו של חריג ההימנעות מהרשעה, ולהחלתו של החריג גם במקרים בהם אין כל סיבה ממשית לכך."

ה. ע"פ (מח' ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.20), אליו הפנה ב"כ הנאשם - המערער הורשע בתקיפה הגורמת חבלה של ממש, לאחר שתקף יחד עם אחרים, על רקע סכסוך, את המתלונן, חנק אותו וגרם לו לחבלות. המערער סיים לימודי רפואה בחו"ל, ונעדר עבר פלילי. שירות המבחן המליץ על ביטול ההרשעה והטלת צו מבחן. בית-המשפט קבע כי הפגיעה בערכים המוגנים ברף משמעותי, אף שדובר באירוע שלא תוכנן מראש, וחרף חלוף תקופה של כארבע שנים מאז האירוע, וקבע כי יש להותיר את הרשעתו על כנה, בהעדר הוכחה כי ההרשעה תפגע משמעותית בסיכויי השיקום של המערער. הוטלה ענישה צופה פני עתיד לצד פיצוי והתחייבות.

בית-המשפט המחוזי, בדעת רוב, **קיבל את הערעור וביטל את הרשעתו של המערער.** נקבע, כי חרף חומרת העבירה, סוג העבירה כשלעצמו אינו מחייב הטבעת כתם פלילי בל יימחה על מצחו של המערער. כן נקבע כי צפוי למערער קושי משמעותי בבואו לקבל רישיון רופא, באם הרשעתו תותר על

מכונה.

1. ת"פ (ב"ש) 8032/09 **מדינת ישראל נ' רביבו** (2.2.11), גם אליו הפנה ב"כ הנאשם - בעניין הנאשם 3, אשר הורשע בעבירה של סיוע לתקיפה הגורמת חבלה של ממש, לאחר שנכח במקום והקל על נאשם אחר לתקוף את המתלונן, ומנע מאחר לסייע למתלונן ולמנוע את הכאתו. כתוצאה מהמכות נגרמו למתלונן חבלות חמורות בפניו, לרבות שברים והוא אושפז. הנאשם 3, צעיר ללא עבר פלילי, שההליך קטע את גיוסו לתפקיד ביטחוני. בית-משפט השלום קבע כי **מתקיימות בעניינו נסיבות חריגות המצדיקות את אי ההרשעה**, ואימץ את המלצת שירות המבחן בדבר ביטול ההרשעה, בהתחשב בחלקו במעשים שלא היה מרכזי והעדר מגע עם המתלונן, ובשלב מסוים באירוע אף ניסה למנוע את תקיפת המתלונן.

2. ת"פ (אשקלון) 611-09 **מדינת ישראל נ' זנדני** (11.10.11), גם אליו הפנה ב"כ הנאשם - **בית-המשפט נמנע מהרשעתו של הנאשם, והטיל עליו צו מבחן, צו של"צ ופיצוי למתלונן**, לו יוחסו עבירות של החזקת סכין ופציעה כשהעברין מזוין, לאחר שדקר את המתלונן ברגלו ועל אף שלא הייתה ביניהם היכרות מוקדמת. צויו, בין היתר, גילו הצעיר של הנאשם, העדר עבר פלילי, והעובדה שהוא מצוי בעיצומו של השירות הצבאי.

ח. ת"פ (ק"ג) 21772-05-11 **מדינת ישראל נ' בלנסי** (29.4.15), הפניית ב"כ הנאשם - **בוטלה הרשעת הנאשם בדין**, לאחר שתקף את אחיו ופצע אותו, בהתחשב בין היתר, בשיקום יחסי הנאשם והמתלונן, וברצון לשמר את היחסים התקינים ביניהם לאחר שיוורשו ההדורים ביניהם, ולהימנע מהעמקת הקרע המשפחתי. צוין, בין היתר, בתסקיר כי המתלונן הנו אדם תוקפני שהיווה דמות פוגעת ולא מכבדת כלפי הנאשם במרוצת השנים. בגזר-הדין צוין כי עוד בטרם שיקולי השיקום, קיימות נסיבות מקלות רבות לעונש, ובהן כי הנאשם היה בגיר על סף הקטינות בשעת ביצוע העבירות.

ט. ת"פ (פ"ת) 19667-10-14 **מדינת ישראל נ' שושטיין** (3.3.15), גם אליו הפנה הסנגור - **בוטלה הרשעתו של נאשם**, נעדר עבר פלילי, אשר ביצע עבירות איומים והחזקת סכין כלפי המתלונן, שכנו, על רקע ויכוח בעניין ניקיון הבניין, ולאחר שעבר הליך טיפולי.

י. ת"פ (נצ') 70588-01-17 **מדינת ישראל נ' עדוי** (5.4.21) פסק-דין של הח"מ אליו הפנה ב"כ הנאשם - הנאשם הורשע בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, היזק לרכוש במזיד ואיומים, לאחר שתקף את המתלונן לאחר שחשד כי משדל את בנו לסמים, במכות באמצעות מוט אלומיניום בגופו. בסטייה ממתחם העונש ההולם הוטלו צו מבחן, מאסרים על-תנאי ופיצוי למתלונן, ללא דיון בסוגיית ביטול ההרשעה בדין.

יא. ת"פ (כ"ס) 42130-10-12 **מדינת ישראל נ' נוח** (27.12.15) - הנאשם, בן 71, הורשע לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש ואיומים, אותן ביצע על רקע סכסוך בענייני חנייה. בית-המשפט **ביטל את הרשעתו בדין** וקבע כי הנזק שייגרם לנאשם אם יורשע בדין אינו מידתי ביחס לחומרת המעשים.

23. בעניינו של הנאשם שלפניי, שירות המבחן כלל בתסקירו המלצה חיובית, שנותרה עקבית לאורך כל תקופת הדיון, בדבר ביטול ההרשעה בדין. הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן לאורך תקופה משמעותית, ונמצא כי הוא נתרם מטיפול, והביע חרטה כנה על מעשיו. בתסקיר צוין כי לנאשם עסק עצמאי כמהנדס אזרחי העוסק בפיקוח וניהול פרויקטים ציבוריים, וכי מעת לעת הוא מועסק על-ידי המועצה המקומית במקום מגוריו. צוין, כי הרשעתו בדין לא תאפשר המשך העסקתו על-ידי גופים ציבוריים ובהם המועצה המקומית, הדורשים כתנאי להתקשרות עמם, הצגת גיליון רישום פלילי נקי והעדר הרשעות קודמות.

בתסקירי שירות המבחן צוין כי הנאשם, בן 40, נשוי ואב לשלוש בנות בגילאים 2 - 5, נעדר עבר פלילי, מהנדס אזרחי בוגר הטכניון. עד לביצוע העבירה הועסק הנאשם כמנהל פרויקט בחברה בחיפה, ולדבריו, עבודתו זו הופסקה כתוצאה מהסתבכותו הנוכחית. ניכר מן התסקיר כי מדובר באדם המנהל אורח חיים נורמטיבי, יצרני ומתפקד, ובני משפחתו אף הם תופסים את הסתבכותו כחריגה ומנוגדת לערכיה.

עוד צוין בתסקיר כי חוויות עבר, ובפרט מחלה ממושכת ממנה סבל הנאשם בילדותו, והעדר עיבוד רגשי שלהן, היוו חלק מהרקע הרגשי העומד ביסוד הסתבכותו. שירות המבחן התרשם מנטילת אחריות מלאה, העדר דפוסים עבריינים מושרשים, הבעת חרטה כנה ויכולת לערוך התבוננות פנימית מעמיקה ושילב את הנאשם בטיפול פרטני וקבוצתי. הוסק כי קיים סיכון נמוך להישנות עבירות בעתיד, במידה והנאשם יתמיד בהליך הטיפול.

עוד תואר קושי משמעותי בתקופת המעצר, פגיעה בפרנסה, חשש ביחס להשלכות ההליך בעתיד, וההשפעה של המעצר על בני המשפחה. צוין כי הנאשם הפסיק לימודיו בעקבות הסתבכותו.

עוד צוין כי לאורך אותה תקופה ממושכת עמד הנאשם בתנאי השחרור באופן מלא, ללא הפרות, וכי לא נפתחו נגדו תיקים נוספים.

הנאשם שיתף פעולה לאורך תקופה ממושכת עם שירות המבחן, עמד בדרישותיו, השתלב הלכה למעשה בטיפול משמעותי, נתרם ממנו והביע רצון להמשיך בהליך הטיפול בו שולב. בתסקיר הסופי הוסק כי הנאשם מגלה מודעות עצמית גבוהה, מתמיד בהתבוננות ובעבודה פנימית, מגלה תובנות מעמיקות ורוכש כלים מיטיבים ביחס לעתיד.

24. ב"כ הנאשם הגיש מכתב מטעם אשת הנאשם, אשר שיתפה בקשייה עם מעצרו של הנאשם. לדבריה, העדר יכולת להתפרנס ולתפקד בפיקוח ובניהול הפרויקטים גורמת לנזק כבד הן לנאשם, הן למשפחתו, והן לפרויקטים עצמם. נוכח מעצרו מתקשה אשת הנאשם לעבוד במשרה מלאה, לדאוג לפרנסת הבית ולצרכי בני המשפחה. עוד בין המסמכים שהגיש הסנגור - תעודות מקצועיות ואקדמיות; הזמנה להיכלל במאגר היועצים לביצוע עבודות מקצועיות ממועצה מקומית טורעאן לפיה חלק מן הדרישות להיכלל במאגר הנן הצהרה בדבר העדר הרשעות בפלילים; הזמנה דומה ממועצה מקומית קצרין, גם בה נכללת הדרישה להצהיר על העדר הרשעה בפלילים הקשורה בתפקיד או בעבירה שיש עמה קלון; הסכמים שונים בהם התקשרויות עם לקוחות; המלצות; מכתב מראש המועצה המקומית טורעאן לפיה הרשעה בדין תמנע המשך התקשרות בין הנאשם ובין המועצה והעסקתו בפרויקטים של המועצה; מכתב בדבר הפסקת לימודים בטכניון מפברואר 2020 (לאחר מעצרו של הנאשם), ומסמכים רפואיים המתעדים כי הנאשם עבר לפני 10 שנים ניתוח להחלפת ירך, בעקבות מחלה שפגעה בירכו מילדות וכאבים מהם סבל.

25. מדובר, אפוא, באדם נורמטיבי שזו לו הסתבכותו הראשונה והיחידה בפלילים, אשר נהג באלימות כלפי אדם על רקע סכסוך, ופצע אותו, כשהוא מצויד במברג. הנאשם מהנדס במקצועו, נשוי ואב לשלוש בנות פעוטות, ומשפחתו תלויה בו לפרנסתה. ניכר כי אירוע העבירה הנו חריג לנסיבות חייו, והוא נטל אחריות מלאה, הפנים את הפסול שבמעשים, הביע חרטה וכן חתם על הסכם סולחה עם המתלונן אשר סייע בהשבת היחסים למסלול תקין. הנאשם שיתף פעולה באופן מיטבי עם שירות המבחן, השתלב בהליך טיפולי ממושך ושילבו נבחן לאורך תקופה משמעותית, בה עבר טיפול פרטני וקבוצתי, וערך שינוי יסודי בתפיסותיו. מאז ביצוע העבירות חלפו כשלוש שנים בהם שהה הנאשם בתנאים מגבילים, עליהם שמר, ולא נפתחו נגדו תיקים נוספים. התרשמתי, נוכח המכלול שהוצג בפניי, כי עיסוקו של הנאשם עלול להיפגע במידה והרשעתו תותר על כנה, וכי יכולתו לבצע פרויקטים נוספים ולהתקשר עם גופים ציבוריים עלולה להיפגע מכך. בנסיבות העניין דנן, סבורה אני כי ניתן לוותר על הרשעה בדין, מבלי לפגוע באינטרס הציבורי וביתר שיקולי הענישה. כן סבורה אני כי הוכח לפניי שהותרת הרשעתו של הנאשם על כנה, תביא לפגיעה בלתי מידתית בו, בעיסוקו, ובמשפחתו, וכי מכלול הנסיבות מלמד כי הוכח בעניינו קיומו של נזק קונקרטי.

סוף דבר

26. **לפיכך, אני מאמצת את המלצתו המנומקת של שירות המבחן, מורה על ביטול הרשעתו של הנאשם בדין, ומטילה עליו את העונשים הבאים:**

א. צו מבחן לתקופה של 12 חודשים, במהלכם יעמוד הנאשם בפיקוח שירות המבחן ויבצע את כל אשר יוטל עליו.

ב. צו של"צ בהיקף של 200 שעות, שירוצו בהתאם לתכנית שתוכן ע"י שירות המבחן ותוגש לאישור בית המשפט בתוך 30 ימים מהיום.

בית המשפט מסביר לנאשם כי במידה ולא ימלא אחר הוראות הצווים זה או יעבור עבירה נוספת בתקופת הצווים, יהיה צפוי לעונש על העבירות בגין הוצאו הצווים ובית המשפט יוכל לגזור את דינו מחדש.

ג. הנאשם יתחייב שלא לעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון או פשע, למשך 3 שנים מהיום. ההתחייבות בסך 5,000 ₪. אם לא יתחייב, ייאסר למשך 7 ימים.

ד. פיצוי בסך 3,000 ₪ למתלונן מר ע' ס'. סכום הפיצוי יועבר למתלונן מתוך הפקדה במזומן אשר הנאשם הפקיד במסגרת תיק המעצר המקביל. יתרת הפיקדון תוחזר לידי הנאשם באמצעות בא כוחו.

ב"כ המאשימה תגיש בתוך 7 ימים מהיום את פרטי המתלונן לצורך העברת סכומי הפיצויים.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ' תמוז תשפ"א, 30 יוני 2021, במעמד הצדדים.